

Zlita s krajino

Arhitekta Jasna Starc se z gradnjo pasivnih hiš ukvarja že skoraj 15 let. Načrtovanih ima že več kot 50 pasivnih objektov. V zvezi s tem imajo ljudje še vedno veliko vprašanj, na katera zaradi svoje dolgoletne prakse zlahka odgovori.

NADA VODUŠEK

foto

MIRAN KAMBIČ

Zakaj je izbrala prav ta način gradnje? "Od nekdaj mi je bil izviv nekaj novega, naprednega, tehnološko dovršenega, racionalnega, okolju prijaznega, varčnega. V svojem poklicu sem od nekdaj želela rasti. Ko so v tujini začeli graditi pasivne objekte, me je navdušila povezava arhitekturnega ustvarjalnega dela z novim tehničnim znanjem. Ravno to, da so bile prve pasivne hiše popolnoma škatlaste, arhitekturno in umetniško neutraktivne, me je napeljalo k temu, da bi ustvarila pasivne hiše, ki imajo dušo, ki so odraz investitorja, njegovih želja in načina bivanja. Omejitve, s katerimi se ob tem soočam - tehnološke, estetske, funkcionalne, želje investitorjev, zahteve prostorskih omejitev in naravnih danosti me delajo živo. Vedno znova ustvarjam dom za ljudi, ki ima vse komponente kakovostnega bivanja."

Ko je **Jasna Starc** začenjala s projekti pasivne gradnje hiš, je seveda naletela na nezaupanje, ki je večinoma izviralo iz nepoznavanja: "Prvi odnos ljudi je bil tak, da je pasivna hiša zaprta škatla, kjer živiš izolirano od okolice, z umetno ustvarjenimi pogoji bivanja. Bili so mnenja, da se oken sploh ne sme odpirati. Celo danes še sem in tja zasledim koga, ki tako misli. V res-

nici je bivanje v taki hiši čisto enako kot v klasično grajeni hiši. Okna se seveda lahko poljubno odpirajo. V praksi pa je tako, da jih pravzaprav odpiramo bolj zaradi komuniciranja z nekom, ki je zunaj, kakor za zračenje. Ker se ves zrak v objektu

kači. Jasna Starc jo je zasnovala tako, da skuša slediti podobi kulturne krajine, kakršna je bila nekoč. Tudi materiali, iz katerih je zgrajena, so v skladu z lokalnim okoljem. Prevladuje les, ki ga dopolnjujeta opeka in kamen. Po-

enoto, so usmerjeni proti jugu. Hiša je seveda v tesnem stiku z okoliško naravo - prostornim travnikom, dnevni bivalni prostor se izteka v leseni podij pod nadstropnim prevesom.

Ko se notranjost zlige z zunanjostjo

"Ravno to, da so bile prve pasivne hiše popolnoma škatlaste, arhitekturno in umetniško neutraktivne, me je napeljalo k temu, da bi ustvarila pasivne hiše, ki imajo dušo, ki so odraz investitorja, njegovih želja in načina bivanja."

JASNA STARC
arhitektka

zamenja na vsaki dve uri, resnično ne čutiš več potrebe po zračenju.

dolgovat tloris z dvokapno streho in večjim naklonom brez izrazi-

Najpomembnejše vodilo pri zasnovi hiše je bilo zbrisati mejo med zunanjostjo in notranjostjo: "V dnevnem prostoru je južna stena pravzaprav popolnoma zastekljena, od tal do stropa, brez vidnih okvirjev. Notranja lesena stena se zlijejo z zunanjim leseno teraso, notranji strop pa se zlije s previsom nadstropja. Ravno ta previs nadstropja omogoča največjo kakovost bivanja. Ker so pasivni objekti praviloma z daljšo stranico usmerjeni proti

Šele ko bivaš v takem objektu, ugotovivi, kako slabe razmere so v klasičnih starejših objektih. Od kar živimo v naši pasivni hiši že šest let, imam prav težave, ko gremo kam na dopust, saj mrzlično odpiram okna, tudi pri zunanjji temperaturi minus 14 stopinj."

Les, opeka in kamen

Njihova hiša stoji na robu vasi Velike Lašče, na travniku ob stari

tega napušča sledi tradicionalni stavbni tipologiji, a jo zaznamujejo tudi funkcionalne in oblikovne smernice sedanosti. Skelet konstrukcije je lesen, nadstropje ima leseno fasado, topotna izolacija je narejena iz lesenih vlaken, kritina pa je opečna.

Z daljšo stranico je hiša orientiran v smeri vzhod-zahod, da je večji del fasade izdatno osončen. Vsi dnevni in bivalni prostori, ki so v pritličju povezani v eno bivalno

jugu, se lahko tukaj horizontalno senči - s previsom nadstropja, pergolo ali pa s horizontalno postavljenimi senčili, saj je poleti, ko bi bil problem prevelik dotok energije sonca, le-to postavljeno visoko. Na južni strani nam sploh ni treba spuščati žaluzij, saj ne pride do pregrevanja. Občutek pa imamo, da ves čas živimo z vrom."

Ljudi, ki se zanimajo za pasivno gradnjo, arhitektka Jasna Starc

najprej neobvezno povabi v svojo **Za ogrevanje zgolj**
hišo: "Tam jim podrobno ra- **300 evrov na leto**

zložim, kakšne so prednosti pasivne hiše in na kaj je treba paziti pri načrtovanju. Iz dolgoletnih načrtovalskih izkušenj in lastne bivanjske izkušnje v pasivni hiši jim lahko resnično iz prve roke razložim v pokažem, kako pasivna hiša deluje. Ljudi še vedno najbolj skrbi prezračevalna naprava, ki jo enačijo s klimo. Ko jim razložim, da s prezračevalno napravo v prostor vedno dovajamo svež zrak, prek toplotnega izmenjevalca pa le prevzamemo toploto, oziroma hlad odpadnega zraka, so pomirjeni. Podatek, da se pri objektu z enakim toplotnim ovjem brez vgrajenega prezračevanja, s predpostavko, da želimo imeti svež zrak in zračimo, porabimo dvakrat več energije za ogrevanje, ni zanemarljiv.

Kot vemo, je sodobna gradnja, ne glede na to, ali je pasivna ali ne, tako zrakotesna, da ne omogoča več nekontrolirane izmenjave zraka z okolico: "Ko v starem stanovanju ali stari hiši zamenjamo okna, res prihranimo pri energiji za ogrevanje, a imamo tudi velike težave s plesnijo, saj ni zadostne izmenjave zraka. Prezračevanje z vračanjem toplote odpadnega zraka je pri sodobni gradnji nujno, gradnja pasivne hiše zaradi debelejšega topotnega ovoja zato ni bistveno dražja. Ko pa upoštevamo še subvencije Ekosklada, ki jih lahko investitor pridobi za gradnjo pasivnega objekta, je pasivna hiša cenejša od nizkoenergijske hiše."

O življenu v pasivni hiši pravi: "S samim bivanjem se sploh ne ukvarjaš več. Marsikdo misli, da je pasivna hiša povezana s tehniko, pametnimi inštalacijami, da je treba ves čas pritiskati na neke gume. Edino delo pa je dvakrat na leto preklopiti toplotno črpalko na ustrezен režim in štirikrat letno zamenjati filtre na prezračevalni napravi. Tudi občutek topotele v hiši je izjemen. Ker me rado zebe, sem se pred vselitvijo bala, kako bom shajala brez toplotnega telesa, h kateremu bi se lahko stisnila, pogrela. Povsod je talno gretje, stene imajo debelo izolacijo in okna so odlično izolirana s troslojno izolacijo. Zato so vse površine hiše tople in ne pride do neprijetnega kroženja zraka, ki daje občutek nenehnega prepriha in mraza. Pravzaprav bi

preprina in hriza travzaprav. Sledi lahko bil objekt, če bi bilo sonce na vsej zemlji, vsaka dva ali tri dni, brez ogrevanja vanja. Za ogrevanje in pripravo tople vode porabimo približno 300 evrov na leto." *

1

Skelet konstrukcije je lesen, nadstropje ima leseno fasado.

2

Hiša stoji na robu vasi Velike Lašče ob
stari kašči.

3

Staro in novo se srečata v harmoničnem dialogu.

4

V dnevnem prostoru je južna stena popolnoma zastekljena, od tal do stropa.

5

Dnevni bivalni prostor se izteka v leseni podij pod nadstropnim prevesom.

6

Hiša je v tesnem stiku z okoliško naravo - s prostranim travnikom.

